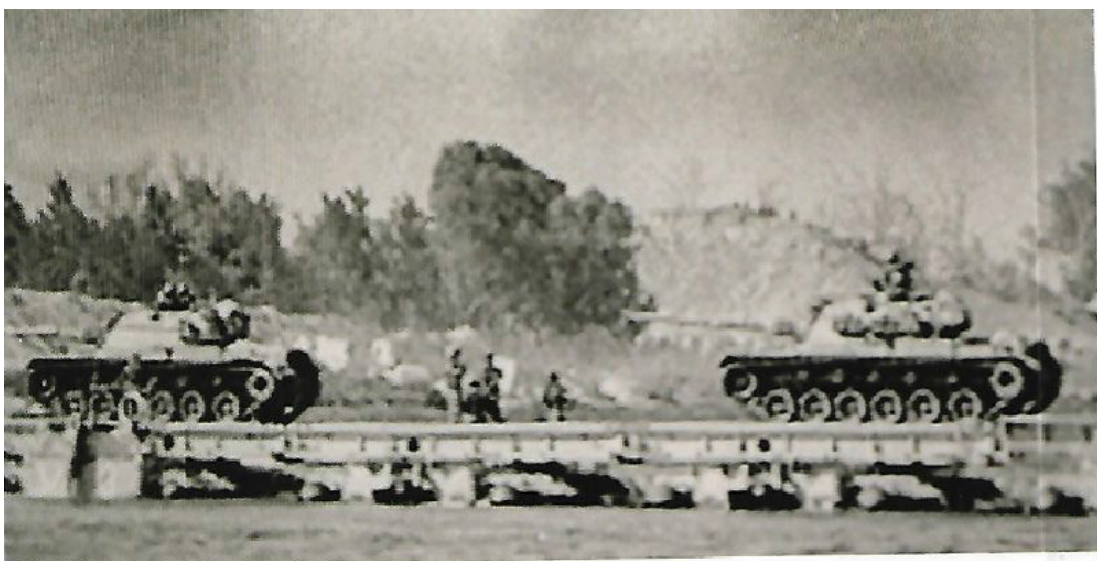

השקת הספר: "מסע חיים - אלוף חיים ארז - מ'ילדי טהרן' לפיקוד על
צליחת הטנקים במלחמת יום הכיפורים"

אילן כפיר | דני דור

מסע חיים

אלוף חיים ארז

מ"ילדי טהרן" לפיקוד על צליחת
הטנקים במלחמת יום הכיפורים

השקת הספר - ביוגרפיה של מפקד החטיבה במלחמת יום הכיפורים, התקיימה באולם המרכבה ביד לשריון בלטרון בתאריך 19.10.17. הספר, שנכתב ע"י אילן כפיר ודני דור, ראה אור בהוצאת כנרת, זמורה-ביתן באוקטובר 2017.

באירוע ההשקה נשאו דברים מרגשים האלוף במילואים ישעיהו גביש, שפקד על פיקוד הדרום במלחמת ששת הימים בה לחם חיים ארז כסמג"ד ומג"ד 79, האלוף במילואים יעקב (ג'קי) אבן, שהיה מקימו ומפקדו הראשון של גדוד 79 וסגן מפקד אוגדה 143 במלחמת יום הכיפורים, הפרופסור אסא כשר, וחתן השמחה, אלוף במילואים חיים ארז. הינחה את הערב תא"ל (מיל.) יום טוב תמיר.

הספר מספר את קורותיו של חיים ארז מילדות בפולין ערב השואה ולאחר תחילת מלחמת העולם השנייה, נדודיו ברחבי ברה"מ עד שהגיע והצטרף לקבוצת "ילדי טהרן" שאיתה עלה לארץ ב-1943, ילדותו בנהלל, שירותו הצבאי, והמשימות שנטל על עצמו לאחר שחרורו מצה"ל, שכללו 15 שנות התנדבות בתפקיד יו"ר יד לשריון.

גולות הכותרת של שירותו הצבאי של חיים ארז היו : הלחימה כמ"מ בגולני בקרב על צומת רפיח במבצע קדש 1956 ; השתתפותו במשלחת הראשונה שנסעה ללמוד את טנקי ה"מגח" (פטון) בצבא גרמניה, בפיקודו של יעקב (ג'קי) אבן ; לחימתו בגדוד 79 במלחמת ששת הימים, אותה החל כסמג"ד והמשיך כמג"ד לאחר נפילתו של המג"ד אהוד אלעד ז"ל ; **הפיקוד על חטיבת הצליחה, חטיבה 421, במלחמת יום הכיפורים** ; והפיקוד, בתפקידו כאלוף פיקוד הדרום, על המבצע הרגיש והמורכב של פינוי חבל ימית.

נשיא המדינה

ירושלים, א' באלול תשע"ח
12 באוגוסט 2018

**לכבוד
חיים ארז**

חיים מכובדי, **הוקם!**

קיבלתי בברכה רבה את סיפורך "מסע חיים" שהענקת לי באזכרתו של ידידי אריאל שרון ז"ל. סיפורך האישי מרגש ונוגע ללב בצורה יוצאת דופן, בהיותו שזור באבני דרך מכוונות בתקומת עמנו.

מסע חייך, המתחיל בתקופת השואה על אדמת אירופה המדממת וממשיך במאבק על קיומנו במלחמות ישראל, מסמל את התרוממות הרוח ועוצמת התקווה בתקומת העם היהודי ובנייתה של מדינתנו.

סיפורים אלו שבים ומזכירים לנו, בראייה היסטורית את החשיבות העצומה בביתנו הלאומי ובהוקרת תודה והערכה לפועלים לכבודה. סיפורך מעורר התפעמות וכבוד ומהווה עדות לדורות.

**אלך
בברכה, ובזיכר**

**חובי ריבלין
ראובן (רובי) ריבלין
הוקם**

בקץ 1968, ישיבה מפקדת גדוד שריון 79 בבסיס טילים מצרי נטוש בפורט-תאופיק בסיני. אני הייתי סמלת הסעד של הגדוד, מה שקוראים היום משק"ת ת"ש.

פלוגות הטנקים של הגדוד היו פזורות בגזרה המרכזית של תעלת סואץ והמראה הפסטורלי של המקום, החולות הצהובים וכחול המים של התעלה, היו תפאורה מושלמת שהכותרת המתאימה לה היא "השקט שלפני הסערה". שכן, לא יעברו חודשים רבים וקו התעלה יבער, מלחמת ההתשה תתחיל, ואנחנו, ילדים עוד לא בני 20, נבין בעל כורחנו את משמעותם של השכול, הנכות והעצב שהשנים אינן מקהות אותו.

חיים ארז, מפקד הגדוד באותה עת, היה יורד מספר פעמים בשבוע אל קו התעלה בהליקופטר ואני הייתי מצטרפת אליו כדי לפגוש את החיילים. חלפו כמעט 50 שנה ואני עדיין זוכרת את תחושת ההתרגשות שהייתה אוחזת בי עם כל ירידה כזו אל הקו. חיילת צעירה שזה לא מכבר חבשה את ספסלי בית הספר התיכון, טסה עם המג"ד בהליקופטר אל התעלה. כל הפרטים נותרו חרותים בזיכרוני, כאילו היה זה אתמול: השמות של דגמי ההליקופטר "בל"

ו"סיקורסקי", שמות המוצבים/מעוזים: "המזח", "קנברה", "זהבה", "כברית", "דוור-סואר" ומה שהחיילים היו מבקשים: טופס 55 להעברה מן הגדוד וחל"ת – חופשה קצרה כדי לעבוד ולסייע בפרנסת המשפחה. והזיכרון החזק מכל: החום הנורא, סופות החול בשעות אחה"צ, התחושה הנפלאה שנפלה בחלקנו זכות גדולה לשרת בגדוד הזה ובעיקר הרעות, חברות שנמשכת עד היום וששני הזמן אינן מצליחות לכרסם בה.

אז לא ידענו שמפקד הגדוד שהקרין מנהיגות כה שקטה ובוטחת, שהיה סמל הישראליות היפה בעינינו, היה בעברו הלא כל כך רחוק הניק רזנברג, ילד שברח עם משפחתו מוורשה הכבושה, שנאלץ בגיל 4 לרוץ לבדו בלילה מושלג אל היער שמעבר לגדר התיל בשטח המפורז שבין פולין ורוסיה כשלצואארו פתק המבקש עזרה ממי שימצא אותו. ילד ששרד חורף נורא במחנה בסיביר והגיע לנהלל במסגרת מסע ארוך ומפרך של "ילדי טהרן". ילד שזיכרונות הילדות שלו היו הפצצות ורעב, יתמות ובדידות ושעתידו לוט בערפל. מה שהכי עניין אותו עם סיום המסע המפרך הזה היה כיצד תיראה הארוחה הבאה שלו...

בימים אלה, אני קוראת את הספר "מסע חיים" (אילן כפיר/דני דור, כנרת, זמורה-ביתן 2017) המתאר את מסע החיים שלו. מסע החיים של חיים. חיים של בן-אדם אחד שכאילו נדחסו בהם חיים של הרבה אנשים, סיפור שהוא גם סיפורה של מדינת ישראל.

פתאום, אני מבינה שנקודת ההתחלה שלנו בחיים אינה בהכרח מנבאת כיצד יראה ההמשך. הילד הניק רזנברג שהחיים לא האירו לו פנים בתחילתם, גדל והפך למפקד בצה"ל, פיקד בין היתר על חטיבת שריון 421 שצלחה ראשונה את תעלת סואץ במסגרת מבצע "אבירי לב" במלחמת יום הכיפורים, שרת כאלוף פיקוד הדרום והיה אחראי למבצע המורכב של פינוי ימית, היה ראש אג"א והשתתף בחמש מלחמות ישראל. עם שחרורו לאחר 32 שנות שירות בצה"ל כיהן כמנכ"ל כימיקלים בישראל, היה יו"ר עמותת "יד לשריון" וחבר הוועדה למינויים בכירים בשירות המדינה (ועדת בר). ואולי הכי חשוב ויתכן שכלל אין הוא מודע לכך: הוא אמנם השתחרר מצה"ל לפני שנים רבות אך מבחינתו הוא אף פעם לא "שוחרר" מתפקיד המפקד שלנו. בשבילנו הוא עדיין האדם שגם אחרי עשרות שנים מצליח בדרכו השקטה לאחד את כולנו כקבוצה, הוא ה"דבק" של החברות, של הזיכרונות ושל הדוגמה האישית.

במסגרת "שיחות סיני" שלי עם ראש הממשלה אריאל שרון ז"ל, הוא הרבה לדבר על מלחמת יום הכיפורים. הוא היה מסביר לי מה זאת "החצר" (מקום הצליחה), איך סימן את המקום בלבנים אדומות כדי שבעת הצורך ניתן יהיה לאתרו ואיך נודע לו על נפילת חברו הטוב זאבל'ה סלוצקי-עמית מנהלל. ותמיד, תמיד הייתה השיחה גולשת אל חיים ארז אותו העריך מאד. הוא היה מזכיר את השקט שלו, את קור הרוח, את רמת התפקוד הגבוהה תחת אש ואת המנהיגות, דברים שלדעת שרון חסכו באופן משמעותי אבדות בנפש. והיום, בעודי קוראת את הספר אני חושבת שאולי כבר בגיל 4, כשרץ שם לבדו בלילה המושלג עם פתק לצואארו, אולי כבר אז היו בו התכונות הללו, או ששם חרעו הזרעים לעיצוב אישיותו המיוחדת כל כך.

בראיון בערוץ הכנסת לרגל יציאת הספר לאור, אמר חיים למראיין אהרן ברנע כי כשהוא חושב על עצמו, על יאנוש בן-גל ועל יוסי פלד, אלופי צה"ל ששרדו את השואה, הוא חושב על מיליון וחצי הילדים שנספו. הוא חושב על הפספוס הנורא ועל ההישגים הגדולים אליהם יכולים היו להגיע אותם ילדים שלא זכו בחיים וזה אולי המסר העיקרי של הספר.

"מסע חיים" הא ספר מטלטל, מעורר למחשבה ומרגש ואני ממליצה עליו לכל לב: קוראים ומבינים כי הביטויים "שואה ותקומה" ו"כנגד כל הסיכויים" אינם מטבעות לשון בלבד. דברים כאלה קורים גם במציאות. חיים ארז הוא ההוכחה לכך.

תא"ל (מיל.) יום טוב תמיר על הספר :

הספר מגולל את פרשת חייו המרתקת של הניג רוזנברג (לימים אלוף חיים ארז), ילד בן ארבע שרץ לבד בלילה, בשלג בפולין בין השטח המוחזק על ידי הגרמנים לבין השטח בשליטה הרוסית, ולצווארו פתק המבקש שיעזרו לו להגיע לאביו. כאן מתחיל מסעו ומסתיים בישראל. מדהים לראות איך הפך הילד פליט השואה לישראלי כל כך ובהמשך קצין בגולני ובשריון.

במבצע "קדש" הוביל כקצין בגולני את חייליו דרך שדה מוקשים בבטחה, ללא פגע. אחר כך בשריון, פיקד בלחימה בשני אירועים קרביים משמעותיים ביותר במלחמת ששת הימים ובמלחמת יום הכיפורים.

במלחמת ששת הימים היה סגן מפקד גדוד 79 בחטיבה 7 וקבל את הפיקוד על הגדוד המוביל כשנהרג מפקד הגדוד אהוד אלעד ז"ל בעיצומו של קרב. במלחמת יום הכיפורים, כמפקד חטיבה 421 באוגדת שרון צלח ראשון את תעלת סואץ, נקודת ההכרעה באותה מלחמה. ארז הופקד, כאלוף פיקוד הדרום, על משימה מורכבת ורגישה – פינוי חבל ימית ב-1982 וזכה לשבחים מראש הממשלה בגין ומהמתיישבים.

מה סוד קסמו של האיש השלו והרגוע, במלחמה כמו בחיי השגרה, חף מכל "פזזה ומניירה"? הכותבים מובילים אותנו בקריאה סוחפת דרך מסלול חייו עשייתו ותרומתו לחברה הישראלית דרך סיביר ועד נהלל. מגולני לשריון ועד פיקוד הדרום ואגף הלוגיסטיקה במטכ"ל ומ"כימיקלים לישראל" ועד עמותת השריון ועמותת מוזיאון הלוחם היהודי במלחמת העולם השנייה בחיים האזרחיים. גם מי שלא מכיר האיש מקרוב יכול להתרשם בקריאת הספר בקווים העיקריים באישיותו של חיים ארז.

סיפור חייו הוא למעשה סיפורו של העם היהודי ומדינת ישראל. שואה והישרדות, תקומה, התיישבות ותעשייה, צבא הגנה לישראל ומלחמות.

"מסע חיים" - תרתי משמע של חיים ארז ואולי של עם ישראל.